

היום נלמד בעזרת ה':

עירובין דף סו

למדנו בדף הקודם: רבי יוחנן אמר שישראלים הגרים עם גוי בחצר, ובערב שבת לא היה הגוי בביתו והם עירבו יחדיו. אם בשבת חזר הגוי לביתו ונתבטל העירוב - יכולים בני החצר לבטל את רשותם לאחד מהם שישכור את רשות הגוי, ובכך יוכל אותו אחד להוציא ולהכניס מביתו לחצר.

רבי יוחנן אמר שדינו של 'שוכר כמערב' לענין שלושה דינים:

אפילו בפחות משוה פרוטה: כמו שאפשר לערב במאכל שערכו פחות משוה פרוטה, כך אפשר לשכור מהגוי את רשותו בפחות משוה פרוטה.

אפילו שכירו ולקיטו: אפשר לשכור גם מופעל של הגוי (כמו שאפשר לערב על ידו).

חמישה ששרוין בחצר אחת אחד מערב לכולם: חמישה ישראלים שגרים בחצר אחת עם גוי, אחד מהם יכול לשכור את רשות הגוי בשביל כולם. כמו שבעירוב חמישה שגרים בחצר פנימית הפתוחה לחצר חיצונית, אחד מהם נעשה שליח לחבריו לערב את החצר הפנימית עם החיצונית, על ידי שהוא מוליך את הערוב של הפנימית ומניחה בחיצונית.

רבי אלעזר תהה על דינו של רבי יוחנן הנ"ל מה טעם הדבר - שהרי אמר שמואל שלושה דינים:

כל מקום שאוסרין ומערבין – מבטלין: כגון ב' חצרות זו לפנים מזו: שהחצר הפנימית אוסרת על החיצונה אם לא עירבו ביניהן להכניס ולהוציא מזו לזו. מכיון שיש לפנימית זכות דריסת רגל בחצר החיצונה בכדי להגיע לחצירים. אם שכחו לערב יכולים בני החצר הפנימית לבטל רשותם לחיצונה.

מערבין ואין אוסרין – אין מבטלין: כגון ב' חצרות ופתח א' ביניהן; ב' חצרות הפתוחות כל אחת לרה"ר ויש פתח בגדר המפרידה ביניהם למעבר מזו לזו. אם לא עירבו ביניהן אינן אוסרות זו על זו מכיון שלכל אחת יש פתח לעצמה לרה"ר. במקרה זה אם שכחו (המשך בדף הבא ↓)

לערב אינן יכולות לבטל את רשותן אחת לשניה. מכיון שרובן תקנו ביטול רשות רק במקרה שאוסרות זו על זו.

אוסרין ואין מערבין – אין מבטלין: זהו הנידון שלנו - נכרי שגר עם שני ישראלים בחצר האוסרים זה על זה אם לא עירבו, אך אינם יכולים לערב בגלל הגוי שגר איתם בחצר. ואם הגיע הנכרי בשבת אינם יכולים לבטל זה לזה.

אין ביטול רשות מחצר לחצר – יתבאר להלן.

אמר שמואל אין לנו בעירובין אלא כלשון משנתנו: רב יוסף סבר שדברי שמואל שאין לנו להוסיף היתרים יותר מהמפורש במשנה - נאמרו על המשנה המדברת בביטול רשות: 'אנשי חצר ששכח אחד מהם ולא עירבו.. נתנו לו רשותן (דהיינו ביטולו לו רשותן)' ולפי זה יש ביטול רק בחצר אחת ולא בשתי חצרות.

אבל אב"י הזכיר לו שהמדובר הוא על המשנה 'שהחצרות למבוי כחצר לבתיים' ומכאן שאין להתיר מבוי בלחי וקורה אלא דווקא אם יש בו שתי חצרות שבכל חצר יש שני בתיים.

נחלקו שמואל ורבי יוחנן אם יש ביטול רשות מחצר לחצר: זהו המקרה הנ"ל של ב' חצרות ופתח א' ביניהן: ב' חצרות הפתוחות כל אחת לרה"ר ויש פתח בגדר המפרידה ביניהם למעבר מזו לזו. אם לא עירבו ביניהן האם יכולות לבטל רשותן זו לזו.

וכן נחלקו אם יש ביטול רשות בחורבה או לא: שתי חצרות הפתוחות לחורבה העומדת ביניהן ואסור להן להשתמש בה אם לא עירבו ביניהן. האם יועיל ביטול רשות של אחת מהן בכדי להתיר לשניה להכניס ולהוציא לחורבה.

יש צורך במחלוקת בשני הדינים. מכיון ש'מחצר לחצר' יש יותר חידוש שמועיל ביטול, אפילו שכל חצר יש לה שימוש נפרד לעצמה. ואילו 'בחורבה' יש יותר חידוש שלא מועיל ביטול, אפילו שהיא משמשת לשתי החצרות.

(המשך בדף הבא ↓)

אביי ורבה נחלקו בדעת שמואל שאין ביטול רשות מחצר לחצר: האם זה נאמר גם על חצר לפניים מחצר. רבא סובר שגם בחצר לפניים מחצר אין מבטלין כשלא עירבו ביניהן. אבל יש מקרה שמבטלין, והוא דווקא כשעירבו בני הפנימית עם החיצונה אלא ששכח אחד מהם ולא עירב:

נתנו עירובן בחצר החיצונה ושכח אחד מבני החצר הפנימית או החיצונה ולא עירב - אינם יכולים לבטל את רשותם:

בן הפנימית אינו יכול לבטל לבני הפנימית - מכיון שעירובם לא נמצא אצלם אלא בחצר החיצונה. ואינו יכול לבטל לבני החיצונה - מכיון שאין מבטלין רשות מחצר לחצר.

ובן החיצונה אינו יכול לבטל לבני הפנימית כי אין ביטול מחצר לחצר, ואם יבטל לבני החיצונה אין בכך כלום מכיון שעדיין בני הפנימית אוסרים עליהם.

נתנו עירובן בחצר הפנימית ושכח אחד מבני החצר הפנימית ולא עירב - אינו יכול לבטל רשותו: כי אם יבטל לפנימית עדיין בני החיצונה אוסרים עליהם, ולבטל לבני החיצונה אינו יכול מכיון שאין ביטול מחצר לחצר.

אבל אם שכח אחד מבני החיצונה ולא עירב - יכולים בני החיצונה לבטל את רשותם לבני הפנימית והפנימית תהא מותרת. מכיון שהיא יכולה 'לסגור את הדלת' ולהיבדל לעצמה מהחצר החיצונה. שאומרים בני הפנימית לחיצונה שאינם מעוניינים בעירוב, מכיון שאינו מועיל להם אלא רק מקלקל את היכולת שלהם לטלטל אפילו בחצרם הפנימית.